

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדר בין מטאבומד בע"מ ובין Pontifax (Cayman) III L.P., Merck B.V. the Netherlands, Boehringer Ingelheim Venture Fund, Pontifax (Israel) III L.P., Arkin Communications Ltd., GmbH, אייל גוטליב, תומר שלומי ומוסד הטכניון למחקר ופיתוח בע"מ לבין Pfizer Inc.

א. פתח דבר

לפניי בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "החוק" או "חוק ההגבלים העסקיים"), להסדר כובל בין מטאבומד בע"מ (להלן: "מטאבומד") ובין Merck B.V. the Netherlands (להלן: "מרק"), Boehringer Ingelheim Venture Fund GmbH (להלן: "BIVF"), Pontifax (Cayman) III L.P., Pontifax (Israel) III L.P., מוסד הטכניון למחקר ופיתוח בע"מ, Arkin Communications Ltd., איתן רופין, אייל גוטליב ותומר שלומי לבין Pfizer Inc. (להלן: "פיזר"). ענייניו של ההסדר הוא בהסכם לרכישת מניות של מטאבומד על ידי פיזר בשיעור של 15.91% מהון המניות המונפק והנפרע, בתמורה להזרמת כספים למטאבומד.

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ולמיוזגים, שוכנעתי כי הכבילות אינן פוגעות פגיעה של ממש בתחרות בשוק המושפע מן ההסדר, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלו ראוי ההסדר לפטור לפי סעיף 14 לחוק, בשל הנימוקים שיפורטו להלן.

ב. הצדדים להסדר

מטאבומד היא חברת הזנק (start-up) העוסקת במחקר בתחום המטבוליזם של תאי סרטן ובפיתוח טכנולוגיה פרמצבטית בתחום זה. בעלי המניות במטאבומד הם שאר הצדדים להסדר, למעט פיזר, כמפורט להלן. ביום 4.3.2014 ניתן אישור הממונה לעסקת מיזוג במסגרתו רכשו BIVF ומרק ממניות מטאבומד.¹

BIVF היא קרן הון סיכון פרטית בבעלות מלאה של Boehringer Ingelheim International GmbH. בעלת השליטה הסופית היא חברת C.H. Boehringer Sohn AG & Co. KG, בבעלות משפחת בהרינגר ומשפחת פון באומבך, המחזיקה בחברות העוסקות בין היתר במחקר, פיתוח, ייצור ושיווק של תרופות למגוון מחלות. BIVF מחזיקה במניות מטאבומד בשיעור של 32%. עם השלמת העסקה עם פיזר, ידוללו החזקותיה של BIVF במטאבומד ל-16.21%.

¹ החלטה בעניין הודעת המיזוג בין החברות Merck B.V., Boehringer Ingelheim Venture Fund GmbH, MetaboMed (4.3.2014) Ltd הגבלים עסקיים 9575.

מרק היא חברה פרטית בבעלות מלאה של חברת Serono Tri Holdings B.V. בעלת השליטה הסופית היא חברת Merck KGaA, חברה בינלאומית המחזיקה חברות רבות העוסקות, בין היתר, במחקר, פיתוח ייצור ושיווק של תרופות למגוון מחלות. חברה זו נסחרת בבורסה לניירות ערך בפרנקפורט, ומוחזקת על ידי הציבור (30%) ועל ידי משפחת מרק (70%). מרק מחזיקה במניות מטאבומד בשיעור של 32%. עם השלמת העסקה עם פיזר, ידוללו החזקותיה של מרק במטאבומד ל-20.63%.

פיזר היא חברה ציבורית הנסחרת בבורסה לניירות ערך בניו יורק, המוחזקת על ידי חברת ההשקעות Vanguard Group Inc. (5.82%) ועל ידי בעלי מניות המחזיקים בפחות מ-5% כל אחד. פיזר עוסקת אף היא במחקר, פיתוח ייצור ושיווק של תרופות (BIVF), מרק ופיזר ביחד להלן: "חברות התרופות". במסגרת ההסדר פיזר רוכשת 15.91% ממניות מטאבומד.

שאר הצדדים להסדר הם קרנות הון סיכון, חוקרים ומוסד מחקר, אשר אינם עוסקים בשיווק תרופות. שיעור החזקתם המצרפי במניות מטאבומד הוא 36%, ולאחר השלמת העסקה צפוי לעלות ל-47.25%.

ג. ההסדר והניתוח התחרותי

במסגרת ההסדר מבקשת פיזר לרכוש מניות של מטאבומד בשיעור של 15.91% מהון המניות המונפק והנפרע, בתמורה להזרמת כספים למטאבומד. בנוסף יוקנו לפיזר זכויות למנות דירקטור וחבר במועצה המקצועית המייעצת של מטאבומד. הצדדים הסבירו כי הטעם לחבירה עם פיזר נעוץ בקושי ממשי לגייס הון לשם פיתוח תרופות חדשניות בתחום המטבוליזם של תאים סרטניים, וכי ההסדר ממילא אינו מונע מהצדדים לו לבצע השקעות כלשהן במחקר ופיתוח, ובכלל זה השקעות בחברות שעשויות להתחרות במטאבומד. נוכח האמור שוכנעתי כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו.

חברות התרופות שהן צד להסדר מתחרות זו בזו, ועל כן בנקודת המוצא שיתוף הפעולה ביניהן מעורר חששות תחרותיים. בפרט מתעורר חשש שמא בחסות המיזם המשותף ייווצרו תנאים המקלים על פגיעה בתחרות בתחום המיזם המשותף, כמו גם בתחומי פעילות בהם מתחרים הצדדים להסדר, שהם מחוץ לתחום המיזם המשותף. חששות אלה נובעים, בין היתר, מהאינטרס הכלכלי המשותף לחברות התרופות, הנובע מעצם ההחזקה המשותפת במטאבומד, אשר עלול להביא להקהיית התחרות בין הצדדים, בין בתחום המיזם המשותף ובין בתחומים אחרים בהם הם מתחרים.

ככלל, כאשר היקף הפעילות של מתחרים במסגרת המיזם המשותף קטן ביחס לכלל פעילותם פוחת החשש מפני השפעה שלילית על התמריצים של הצדדים להתחרות. כך גם בענייננו, שכן היקף ההשקעה של כל אחת מחברות התרופות במטאבומד קטן מאוד ביחס להיקף הפעילות שלהן. בנוסף לכך, מהמידע אשר הובא בפני עולה כי המחקר נמצא בחיתוליו, קיימת אי וודאות באשר לתוצאותיו, והדרך לפיתוח מוצרים מסחריים ממילא רחוקה. בנסיבות אלה, האינטרס המשותף של חברות התרופות במטאבומד, כשהוא לעצמו אינו מקים בעת הזאת חשש לפגיעה ממשית בתחרות בין חברות התרופות בתחומים שאינם נוגעים לפעילות המיזם המשותף.

יחד עם זאת, לא נעלמה מעיני האפשרות שבעתיד תישא פעילות המחקר והפיתוח של מטאבומד פרי, כך שהאינטרס של כל אחת מחברות התרופות במטאבומד יגבר מאוד, עד כדי הקמת חשש לפגיעה בתחרות ביניהן מעצם ההחזקה במטאבומד. נוכח האמור, ראיתי לנכון להגביל את תקופת הפטור למשך עשר שנים, אשר בסופן ייבחן ההסדר מחדש, ובכלל זה החזקותיהן של חברות התרופות במטאבומד.

באשר לתחרות בתחום המיזם המשותף עצמו, כאמור, המחקר מצוי בשלבים ראשוניים, ואין בהסדר הוראה המגבילה את חברות התרופות מהשקעות נוספות כלשהן. נוסף על כך, כאמור, שיעור השקעתן של חברות התרופות במטאבומד נמוך ביחס להיקף הפעילות שלהן, וכן משך תקופת הפטור מוגבלת, כאמור, כך שבסיום התקופה תיבחן מחדש השפעתו של ההסדר על התחרות. לפיכך, שוכנעתי כי שיתוף הפעולה אינו פוגע פגיעה של ממש בתמריץ שלהן להשקיע בחברות המתחרות במטאבומד, וכי ההסדר אינו מעורר חשש לפגיעה של ממש בתחרות בתחום המיזם המשותף.

ד. סוף דבר

לאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש.

תוקפו של פטור זה למשך עשר שנים ממועד החלטתי זאת.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק נתונה החלטתי זאת לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

אורי שוורץ

מ"מ הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, י"ז אייר תשע"ו
25 מאי 2016